

Логістичний аудит в удосконаленні діяльності організацій

Сергій Ільїнський

*здобувач освітньої програми «Управління логістичною діяльністю»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: IlinsyiSS@krok.edu.ua*

Оксана Кириченко

*д.е.н., доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: oksanaks@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5244-8323*

Сучасні тенденції розвитку економіки зумовлюють концентрацію уваги керівників, консультантів, радників компаній на внутрішньому контролі, завданням якого є виявлення у відповідному часі будь-яких відхилень від планованого перебігу господарських процесів. В сучасних економічних умовах логістичний аудит являється потужним діагностичним інструментом, що дозволяє оцінити поточний стан логістики, знайти резерви зниження логістичних витрат, підвищити рівень логістичного сервісу, покращити логістичні управлінські рішення щодо мінімізації сукупних логістичних витрат і виявити резерви створення додаткової споживчої цінності продукції (послуг) в ланцюгах постачання, здатних стати конкурентною перевагою компанії. Інтенсивний розвиток логістичних систем підприємств, сприйняття логістики як концепції зорієнтованої на отримання бажаного рівня конкурентоспроможності, необхідність генерування та подання у відповідному часі відповідної інформації стосовно розв'язання складних логістичних завдань зумовлюють розвиток нового напрямку аудиту – аудиту логістики. Тому за цих умов значної актуальності набуває розроблення теоретичних та прикладних аспектів аудиту логістики, який, на відміну від аудиту, який ґрунтується на фінансово-господарській діяльності суб'єктів, дасть можливість здійснити аудит таких логістичних аспектів, як логістичні витрати, запаси, рівень логістичного обслуговування клієнтів і т.д. [1] Загалом логістичний аудит можна здійснювати у трьох напрямках: фінансовий логістичний аудит, що концентрує увагу на фінансовій та бухгалтерській звітності; операційний логістичний аудит, що концентрує увагу на параметрах логістичних процесів (витрати, час, надійність, якість тощо); управлінській логістичний аудит, що досліджує вплив та зв'язок стратегій логістики з іншими функціональними сферами та стратегіями підприємства.

Термін «аудит» трактується в достатньо широкому значенні, зокрема, з латинської *audire* означає чути, слухати, прослуховувати, досліджувати, з англійської чи французької мови «аудитор» найчастіше набуває значення «слухач, ревізор книг». Також можна стверджувати, що поняття «аудит» означає вивчення рахункових книг. У Міжнародних стандартах аудиту наведено трактування поняття аудиту як перевірки фінансових звітів, що «...має на меті надання аудиторіві можливості висловити думку про те, чи складені ці фінансові

звіти (у всіх істотних аспектах) відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності». У Законі України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993р. № 3125-ХІІ представлено таке визначення: “... аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб’єкта господарювання з метою висловлювання незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб’єкта господарювання) згідно із вимогами користувачів”. Отже, під логістичним аудитом розуміють періодичну перевірку стану окремих компонентів логістичної системи і ефективність виконання логістичних функцій/операцій [4].

Об’єктом дослідження є обґрунтування концептуальних аспектів логістичного аудиту діяльності організацій.

Предметом дослідження є концептуальні аспекти логістичного аудиту діяльності організацій.

Метою дослідження є здійснення аналізу та оцінки логістичної діяльності підприємства та формування бази даних, яку можна використовувати для логістичної системи, виявлення можливостей підвищення її ефективності [2].

Ми живемо у вік інформації. Це відноситься і до логістики, де все ширше використовуються такі інформаційні поняття і технології, як бази даних, електронний обмін даними (EDI), системи підтримки рішень (Decision - Supply Systems, DSS), Інтернет-мережі, «Інтранет» та ін. Консультанти з логістики навіть стверджують останнім часом, що в сучасних логістичних системах «інформація замінює запас». Звичайно, не треба розуміти цей вислів буквально, проте він вказує, що чинник інформації обов'язково слід враховувати у справі ефективного управління логістичними системами, оскільки він дозволяє, перш за все, істотно знизити запаси, транспортні, складські, адміністративні та інші логістичні витрати. Точна інформація про рівень запасів, замовлення, обсяги виробництва та поставок в усіх складниках інтегрованої логістичної системи дозволяє вирішити наступні логістичні питання: зменшити мінливість (невизначеність) у логістичних ланцюгах; здійснювати більш точні прогнози попиту з урахуванням промоційних акцій і ринкових змін; забезпечити кращу координацію систем і стратегій виробництва та дистрибуції; роздрібній торгівлі краще обслуговувати покупців, докладно визначаючи параметри попиту останніх; роздрібній торгівлі швидше реагувати і адаптуватися за появи проблем з постачанням; скоротити час виробництва і доставки продукту [4].

Особливістю проведення логістичного аудиту є те, що він дозволяє проаналізувати матеріальні потоки і відповідні їм фінансові та інформаційні, виявити приховані логістичні витрати, чітко позначити випадки невідповідності фінансових показників матеріальних потоків. За результатами будуть прийматися виважені і фінансово обґрунтовані рішення, спрямовані на поліпшення всієї логістичної системи і підвищення ефективності бізнесу.

Результати логістичного аудиту подаються у формах і термінах, звичних

для фінансових директорів і вищих керівників, що приймають відповідальні фінансові рішення.

Періодичне проведення логістичної діяльності дає змогу: сформувати логістичні процеси на рівні, який гарантує якість логістичного продукту та забезпечує тривале задоволення потреб клієнта; створити такі умови логістичної підтримки функціонування підприємства, які запевняють постійне досягнення і утримування задуманої якості; сформувати відповідні відносини із зовнішнім середовищем (постачальниками, споживачами).

Формування системи показників логістичного аудиту ґрунтується на інтеграції логістики і аудиту як єдиної концепції аудито-логістичного управління підприємством і відповідного інструментарію:

1) логістичного, що дозволяє ідентифікувати логістичні витрати за логістичними підсистемами (логістика постачання, логістика виробництва, логістика збуту) з розподілом їх на умовно–змінні та умовно–постійні та кодуванням їх за підсистемами логістики;

2) аудированого, що дозволяє створити методичний інструментарій структуризації показників логістичного аудиту підприємства шляхом їх виділення та групування за логістичними підсистемами та загальні показники логістичної системи.

Оскільки логістичний аудит це процес або функція всередині підприємства, то, як і будь-який процес, він вимагає управління на основі поділу найважливіших функцій.

Планування – це установка цілей і розробка планових завдань по їх досягненню в заданий час. При цьому цілі повинні бути реалістичні, обґрунтовані й чітко розподілені між групами виконавців, а завдання абсолютно конкретні.

Організація – це підбір й угруповання виконавців завдань відповідної кваліфікації та забезпечення необхідних умов для досягнення цілей.

Керівництво процесом проведення логістичного аудиту – вплив на дії виконавців у напрямку досягнення цілей аналізу та отримання достовірних даних.

Контроль – перевірка діяльності персоналу груп у рамках встановленого алгоритму дій і виконання інструкцій для вжиття заходів щодо зменшення відхилень від них. Регулювання – при необхідності (при появі нездоланих труднощів у реалізації алгоритму дій виконавців) зміни цілей або умов їх досягнення [2].

Підсумовуючи зазначимо, що здійснення аудиту логістики дає можливість точно визначити такі зовнішні чинники, як структура замовлень, параметри товарів, час поставок, рівень обслуговування ринку, ступінь вимог клієнтів і можливості їх поліпшення. Крім того, аудит логістики дає змогу вказати на слабкі сторони логістичних систем та процесів, що, своєю чергою, сприяє покращанню ефективності їх функціонування. 2. Результати досліджень основних аспектів формування зовнішнього та внутрішнього аудиту логістики дають можливість стверджувати, що ці два напрями, так само як і аудит

логістики, потребують певного удосконалення, зокрема, для розвитку на ринку аудиту логістики необхідно здійснювати підготовку аудиторів з логістики, які б взяли на себе функцію незалежних учасників та сформували відповідне середовище функціонування зовнішнього аудиту логістики, яке сьогодні, на жаль, представлене тільки у вигляді елементів внутрішнього аудиту. Водночас, підготовка таких аудиторів вимагає розроблення методичних положень щодо порядку проведення зовнішнього аудиту логістики, що і становитиме сферу подальших досліджень авторів.

Ключові слова: логістика, аудит, логістичний аудит, логістична діяльність, управління.

Список використаних джерел

1. Алькема В.Г., Кириченко О.С., Філатов С.А. Логістичний консалтинг. Навчальний посібник. 2020. №3. С. 80-122.
2. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2005. 714 с.
3. Загородній А.Г., Пилипенко Л.М. Управління ризиками аудиторської діяльності: Навч. посібник. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2008. 128 с.
4. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22.04.1993р. №3125-ХІІ.
5. Серікова Т.М., Понікаров В.Д., Кожанова Є.П., Отенко І.П. Облік, аналіз та аудит: Навчальний посібник. Харків: ІНЖЕК. 2003. 380 с